

POSTANOWIENIE

25 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 25 listopada 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa D.O.

przeciwko K.S.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej K.S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z 6 lutego 2024 r., XVI Ca 973/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda, tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu postanowienia do dnia zapłaty.

Wyrokiem z 6 lutego 2024 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Kartuzach z 28 czerwca 2022 r. zasądzającego od pozwanego na rzecz powoda kwotę 51.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwot i dat onaczonych w sentencji.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwany wskazał przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1

i 4 k.p.c. Jego zdaniem w sprawie wystąpiło istotne zagadnienie prawne wyrażające się w pytaniu, czy w zakresie dopuszczalnych granic dokonywania wykładni oświadczeń woli stron i postanowień umownych, sąd uprawniony jest do zmiany treści i kwalifikacji prawnej spisanych przez strony dokumentów.

Ponadto, w ocenie pozwanego, skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego

rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, niepubl. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.).

Zagadnienie prawne sformułowane przez skarżącego nie czyni zadość wskazanym wymaganiom. Kwestia wykładni oświadczeń woli, w tym wyrażonych w formie dokumentowej, była już przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego. Sąd ten wyjaśniał wielokrotnie, że zgodnie z kombinowaną metodą wykładni (por. zwłaszcza uchwała składu siedmiu sędziów SN z 29 czerwca 1995 r., III CZP 66/95, OSNC 1995, Nr 12, poz. 168, a w nowszym orzecznictwie - wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., II CSK 449/14, nie publ., z dnia 29 maja 2015 r., V CSK 446/14, nie publ., z dnia 3 czerwca 2015 r., V CSK 588/14, z dnia 3 lutego 2016 r., V CSK 271/15, nie publ., z dnia 7 kwietnia 2016 r., III CSK 249/15, nie publ., z dnia 8 września 2016 r., II CSK 750/15, nie publ., z dnia 18 listopada 2016 r., I CSK 802/15, nie publ., z dnia 24 marca 2017 r., I CSK 443/16, nie publ., z dnia 31 maja 2017 r., V CSK 433/16, nie publ., z dnia 16 listopada 2017 r., V CSK 79/17, OSNC-ZD 2018, z. D, poz. 59, z dnia 10 stycznia 2018 r., I CSK 225/17, nie publ., z dnia 21 marca 2018 r., V CSK 262/17 i IV CSK 86/17, nie publ.) należy przede wszystkim ustalić, jak strony rzeczywiście rozumiały oświadczenie woli, a w szczególności, jaki sens łączyły z użytym w oświadczeniu woli zwrotem lub wyrażeniem (faza subiektywna), i w razie ustalenia zgodnego rozumienia - uznać je za wiążące (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2007 r., V CSK 63/07, OSNC 2008, Nr 10, poz. 116, z dnia 3 czerwca 2015 r., V CSK 588/14, nie publ., z dnia 18 listopada 2016 r., I CSK 802/15, nie publ. i z dnia 21 marca 2018 r., V CSK 262/17, nie publ.). Jeżeli zaś okazałoby się, że strony nie przyjmowały tego samego znaczenia oświadczenia woli, konieczne byłoby przejście do obiektywnej fazy wykładni, w której właściwy dla prawa sens oświadczenia woli ustala się na podstawie przypisania normatywnego, czyli tak, jak adresat sens ten rozumiał i rozumieć powinien przy założeniu starannych z jego strony zabiegów

interpretacyjnych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2006 r., III CSK 30/06, nie publ. i z dnia 2 czerwca 2016 r., I CSK 506/15, nie publ.). Istotna jest przy tym m.in. logika całego tekstu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2017 r., II CSK 63/17, nie publ.) i związki treściowe występujące między zawartymi w tekście postanowieniami (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2006 r., III CSK 30/06, nie publ., z dnia 18 marca 2008 r., II CSK 336/07, nie publ., z dnia 2 czerwca 2016 r., I CSK 506/15, nie publ., z dnia 28 lutego 2017 r., I CSK 250/16, nie publ. i z dnia 28 marca 2018 r., V CSK 398/17, nie publ.) oraz kontekst sytuacyjny, który obejmuje m.in. przebieg negocjacji (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 września 1998 r., I CKN 815/97, OSNC 1999, Nr 2, poz. 38, z dnia 8 października 2004 r., V CK 670/03, OSNC 2005, Nr 9, poz. 162 i z dnia 2 grudnia 2011 r., III CSK 55/11, nie publ.) oraz zachowanie się stron po złożeniu oświadczenia woli, w tym sposób wykonywania umowy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2004 r., V CK 670/03, OSNC 2005, Nr 9, poz. 162, z dnia 15 czerwca 2007 r., V CSK 63/07, OSNC 2008, Nr 10, poz. 116, z dnia 2 grudnia 2011 r., III CSK 55/11, z dnia 16 stycznia 2013 r., II CSK 302/12, IC 2014, nr 4, s. 53, z dnia 7 maja 2015 r., II CSK 449/14, nie publ., z dnia 29 maja 2015 r., V CSK 446/14, nie publ., z dnia 18 listopada 2016 r., I CSK 802/15, nie publ., z dnia 16 listopada 2017 r., V CSK 79/17 i z dnia 21 marca 2018 r., V CSK 262/17). Przytoczone przez pozwanego uzasadnienie tezy o występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego nie przekonuje do potrzeby sformułowania przez Sąd Najwyższy kolejnej wypowiedzi dotyczącej wykładni oświadczeń woli. Uzasadnienie to zmierza w istocie nie tyle do wykazania takiej potrzeby, ile do zakwestionowania zastosowania przez Sądy reguł wykładni w konkretnej sprawie.

Skarżący nie wykazał również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a więc że zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub

procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

Skarżący powiązał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. z zarzutem kasacyjnym naruszenia art. 720 k.c. oraz art. 378 k.p.c. Wskazał, że rozstrzygnięcie jest wewnętrznie sprzeczne w zakresie, w jakim uzasadnienie przedstawia subsumpcję do sprzecznych ze sobą podstaw materialnych. Stwierdził ponadto, że wyrok wydany został na podstawie art. 720 k.c., mimo iż z prawidłowo ustalonego stanu faktycznego wyrażonego w uzasadnieniu wynika, że powód nie przeniósł - w dniu dokonywania przelewów pieniędzy - prawa własności na pozwanego oraz że Sąd Okręgowy w oparciu o wiadomość e-mail z 22 czerwca 2017 r. ustalił, że pozwany kumulatywnie przystąpił do długu, a tym samym nie mógł być dłużnikiem powoda w oparciu o rzekome umowy pożyczki udzielone w 2013 i 2014 r. Skarżący stwierdził również, że Sąd Okręgowy w Gdańsku nie rozpoznał wszystkich zarzutów apelacji, a tym samym uniemożliwił ocenę poprawności wydanego rozstrzygnięcia, a pominięte zostały w szczególności zarzuty, których sprzeczność z ustaleniami Sądu zarówno I jak i II instancji wynika wprost z literalnej treści dowodów zgromadzonych w sprawie.

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia Sąd Okręgowy obok stanowiska, że strony łączyła umowa pożyczki, wskazał również wariantowo, na marginesie rozważań, iż nawet w wypadku przyjęcia, że strony nie zawarły umowy pożyczki, pozwany byłby zobowiązany do zapłaty, gdyż ze względu na treść wiadomości e-mail z 22 czerwca 2017 r. należałoby wówczas uznać, iż pozwany kumulatywnie przystąpił do długu. Tego rodzaju argumentacja nie uzasadnia jednak postulowanego przez skarżącego wniosku, że wyrok jest wewnętrznie sprzeczny, a skarga oczywiście uzasadniona. Z ustalonego stanu faktycznego wynika ponadto, że 1 lipca 2013 r. powód wręczył pozwanemu 17.000 zł w gotówce, które ten

przekazał M.K.; kolejno przekazał pozwanemu 21.000 zł: 14.000 zł, zgodnie z poleceniem pozwanego, przekazano z rachunku bankowego żony powoda na konto M.K. w P. S.A., zaś 7 000 przekazał pozwanemu gotówką; 19 listopada 2013 r., zgodnie z poleceniem pozwanego, z rachunku bankowego żony powoda przekazano na konto bankowe pozwanego w P. S.A. 5.000 zł; 24 lutego 2014 r., zgodnie z poleceniem pozwanego, z rachunku bankowego żony powoda przekazano na konto bankowe pozwanego w P. S.A. 5.000 zł, zaś 29 stycznia 2014 r., zgodnie z poleceniem pozwanego, z rachunku bankowego żony powoda przekazano na konto bankowe pozwanego w P. S.A. 3.000 zł. W tak ustalonym stanie faktycznym stanowisko Sądu Okręgowego, który przyjął, że do przeniesienia własności pieniędzy i rzeczy stanowiących przedmiot pożyczki mają zastosowanie ogólne zasady przenoszenia własności, zwłaszcza reguła wyrażona w art. 155 § 2 k.c., zaś w przypadku pieniądza bankowego równoznaczny z wydaniem - przeniesieniem posiadania gotówki jest przelew na rachunek pożyczkobiorcy, przy czym za wykonanie umowy pożyczki może zostać również uznane wydanie znaków pieniężnych lub dokonanie przelewu przez osobę trzecią, również nie uzasadnia wniosku o oczywistym naruszeniu prawa materialnego skutkującym wydaniem orzeczenia oczywiście wadliwego, które nie powinno się ostać. Również twierdzenie o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej z powodu nierozpoznania wszystkich zarzutów apelacyjnych nie znajduje oparcia w okolicznościach przedmiotowej sprawy, gdyż jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wskazywane przez skarżącego apelacyjne zarzuty dotyczące sprzeczności ustaleń faktycznych, pominięcia dowodów, jak również ich oceny były przedmiotem szerokich rozważań Sądu Okręgowego ujawnionych na stronach 10-16 uzasadnienia.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(K.L.)

[a.ł]

